

Conèixer la història perquè mai no torne el passat

Una crida contra l'oblit va fer coincidir tots els participants del debat sobre el franquisme. Cal transmetre als més joves tot allò que va ser el règim de Franco en comptes d'evitar parlar-ne.

Unanimitat de criteri: els plans d'estudi han d'aprofundir en la forta repressió que van caracteritzar les prop de quatre dècades de dictadura franquista. Un debat que va centrar-se en els efectes del règim al País Valencià.

El periodista i escriptor alacantí Enrique Cerdán Tato, i els historiadors de la Universitat de València (UV-EG) Ramir Reig, Albert Girona i Marc Baldó –tots ells moderats pel també historiador de la UV-EG, Ismael Saz– van fer una repassada per les conseqüències polítiques i culturals que va tenir l'arribada de Franco al poder estatal.

Cerdán Tato va fer cronologia, tot destacant els moments més significatius a l'evolució del règim. Dels primers anys de força foscor, passant pel lleuger aperturisme que significaren les converses amb el Vaticà i la incorporació de la tecnocràcia, a la dècada dels seixanta, una etapa de desenvolupament econòmic que ocultà moltes deficiències. Cerdán Tato creu que els anys setanta van ser temps de recuperació, però a mesura que semblava acostar-se la fi del període dictatorial augmentà la repressió política. En aquesta època va ser cabdal l'aportació de la Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià, unificadora de l'acció contra l'antic règim.

Ramir Reig dividí en tres etapes la influència del franquisme sobre les classes populars. Uns primers vint anys de foscor i angúnia, amb un dictador que no integrava els vençuts, com sí que feia el feixisme. Als seixanta hi va haver un esclat econòmic traduït en un únic interès: treballar. Reig creu que als darrers moments dels setanta hi havia una sensació irreal de politització; de fet, dos anys després de la mort del dictador decreixen els moviments reivindicatius.

D'esquerra a dreta, Marc Baldó, Enrique Cerdán Tato, Ismael Saz, Ramir Reig i Albert Girona. El debat va centrar-se en els efectes del franquisme al País Valencià.

El punt de vista nacionalista va ocupar el posicionament d'Albert Girona. El franquisme no trobava perillós el regionalisme valencià, que reduïa la llengua a àmbits folklòrics. Aquesta minimització de la llengua va afectar la coneguda com a "batalla de València", que encara cueja. Fins els seixanta no hi ha un intent de fer una via valencianista real, amb els col·loquis i la literatura d'escriptors com Fuster, Casp, Salvador, i cantautors com Raimon. Un camí que aplega antifranquisme i nacionalisme a la dècada dels anys setanta.

Baldó explicà la instrumentalització de la cultura autòctona per part de la dictadura, amb clars exemples d'un nacionalisme espanyol que només sabia d'un país i d'una llengua. Encara que a Madrid no temien gaire els valencians, van desfer qualsevol intent de normalitzar la cultura pròpia, fins i tot rebutjant la denominació Regne de València, excessivament agosara-

da. Des del règim s'animava a la difusió de les tradicions i costums locals, però sempre dins del valencianisme ben entès. Als anys seixanta, coincidint amb el creixement del món universitari, hi ha un lleuger redreçament cultural.

La lluita per la identitat, que encara debat avui al País Valencià, troba el seu naixement a l'època franquista. Uns anys que van ser molt durs, i les conseqüències dels quals encara s'arrossegaran força temps.

Per evitar que torne el passat, cal fer arribar als més joves la duresa de la dictadura espanyola. La història no s'atura a la Revolució Francesa, com sembla que fan veure molts dels mes, altres, s'ha d'explicar sense superficialitat i aprofundir en la seua cruesa. Fer taula rasa amb el règim, com va acordar-se a la transició, pot dur a la llarga a un procés d'involució.

Víctor Maceda